

Hengellinen Kuukauslehti itsenäisessä Suomessa

Tällä palstalla seurataan vuoden 2017 ajan itsenäisen Suomen vaiheita Hengellisen Kuukauslehden sivuilla.

Uudessa maailmassa 1947–56

Sodanjälkeinen vuosikymmen näkyi Hengellisen Kuukauslehden sivuilla rajun murroksen aikana.

Alkuvuosina kaikesta oli pula, jopa paperista. Lehtikin ilmestyi supistetuina sivuin ja monina kaksoisnumeroina — mutta ajanjakson lopulla se oli jo laajentunut sivumäärältään, saanut runsaahkon valokuvakuvituksen ja vaihtuvat kansikuvat. Vaaran vuosina ei juuri hiiskuttu sodasta tai yhteiskunnallisesta tilanteesta kotimaassa — mutta viisikymmenluvulla käytiin taas taistelua kommunismia vastaan.

Murros tapahtui myös yhteiskunnassa. Lehdessä moitittiin väljentynyttä avioerolainsäädäntöä ja huonoa kirjallisuutta, joka nähtiin lisääntyneiden väkivallantekojen taustalla. Jumalanpalvelukseen lähtemisen sijasta ”radiohartaudet tyydyttävät sielun nälkää. Eipä niissä liiaksi synty-ihmistä ruoskita”, totesi **Arvi Malmivaara**. Herännäisyyttä jouduttiin myös puolustelemaan ja selittelemään, kun se saattoi saada julkisuudessa lahkoon nimen. Erityistä mielipahaa herätti se, ettei uuden Lapuan hiippakunnan piispaksi valittukaan **Olavi Karesta**.

Suuri huoli koski lapsia ja nuorisoa. Muutamana vuonna julkaistiin erityinen rippikoulunumero, sittemmin oma palsta rippikoululaisille. Myös asevelvollisille osoitetut artikkelit palasivat lehteen, ja moittivia viittauksia ns. vapaaseen kasvatukseen alkoi jo olla.

”Suraa on tuottanut myös monien ystävänuorukaisten hiljainen mieltyminen maailmaan ja sen tapoihin”, kirjoitti **Aku Räty**. ”Toivon, että Kristus, jonka ääntä ei kuulla kaduilla, ei kapakoissa eikä tanssisaleissa, saapuu teidän luoksenne kotiin ja vielä hiljaisemmalla äänellä lausuu teille ystävän sanan vuoteellanne, johon synninretkienne jälkeen valmistaudutte laskeutumaan rauhattomaan uneenne.” Vanhemman polven mieltä pahoitti urheilijoiden ja elokuvatähtien nouseminen nuorison ihanteiksi. Vaikka urheilun hyvät puolet erityisesti Helsingin olympialaisten yhteydessä tunnustettiin, toivottiin, ettei se tulisi ”kaikki nieleväksi moolokiksi” erityisesti sunnuntain vietossa.

1950-luvun taitteessa alkoi monissa seurakunnissa erityinen nuorisotyö. Heränneiden piirissä sekin herätti huolta, sillä perinteisesti oli haluttu pitää ystäväkansa yhteisissä seuroissa. Nyt pelättiin sukupolvien erkaantuvan toisistaan, vaikka samalla murehdittiin kodin ja koulujen uskontokasvatusta. ”Onhan meillä — ikävä sanoa — sellaisiakin oppikouluja, joiden huvielämä muistuttaa jotakin huonomaineista nuorisoseuraa, jonka remuihin tarvitsee kutsua poliisi järjestystä pitämään”, totesi **Matti Pesonen**.

Samalla körttipuvun käyttö vähentyi. ”Kovin kirjavat olivat jo herättäjäjuhlanäkymät v. 1948 Nurmossa, herännäisyyden valtamailloilla. Mitä sitten voi odottaa muualla?” kirjoitti **Aune Ojansivu** toivoen, että herännäisyyteen aikuisiällä mukaan tulleet kunnioittaisivat liikkeen perinteitä käyttämällä juhlilla ainakin tummaa pukua. Toisaalta suhtautuminen kulttuurielämään alkoi vapautua: ”Herännyt koti on myös kulttuurikoti”, totesi **Jaakko Haavio**.

Koko maailma oli vielä sodan jäljiltä raunioina. Eurooppaa täplittivät pakolaisleirit, eikä uutta maailmankarttaa saatu aikoihin, kun ei voitu olla varmoja rajojen pysyvyydestä. Sotavuosina Saksaa ihannoineessa ja brittejä moittineessa lehdessä alkoi olla mainintoja Hitlerin Saksan todellisuudesta, juutalaisten kohtaloista sodan aikana ja sen jälkeen sekä Suezin kriisistä. ”Aivan kuten Jumala on käyttänyt aseenaan ihmisten pahuutta sellaisissa yksinvaltiaissa kuin --- Hitler ---, samoin Nasser vain esittää samaansa osaa maailman näyttämöllä”, totesi **Aapeli Saarisalo**.

Se oli selvää, että Neuvostoliiton ote sukulaiskansoista oli pitävä. Ainoastaan unkarilaisten kanssa voitiin ylläpitää jonkinlaisia yhteyksiä, ja Unkarin kansannousun surullista loppua käsiteltiin useammassakin numerossa, mikä herätti myös moitteita. ”On merkillistä sinisilmäisyyttä sanoa, ettei kristityille kuulu etsiä oikeutta täällä maan päällä. Heille se juuri kuuluu. Elleivät he sitä etsi, ketkä sitä etsivät!” puolusti **Jussi Kuoppala** lehden linjaa. Rautaesiripun laskeuduttua kansainvälisissä yhteyksissä käännettiin Pohjoismaihin, mutta jonkin verran oltiin tekemisissä myös Länsi- ja Itä-Saksan kristittyjen kanssa. Yhteydet amerikansuomalaisiinkin säilyivät, ja heidän parissaan vieraili silloin tällöin joku heränneistä ystäväistä.

Sotainvalideista ja -veteraaneista sekä sankarivainajista lehdessä alettiin kirjoittaa 1940-luvun lopulta lähtien. Seuraavalla vuosikymmenellä viitattiin sovinnollisesti jo vuosien 1917–18 tapahtumiin. Samoihin aikoihin alkoi näkyä viitteitä siitä sosiaalisen ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden vaatimuksesta, joka nykypäivänä elää herännäisyydessä. Tämä ei toki tarkoittanut minkäänlaista kallistumista vasemmalle, päinvastoin. ”Paras ase kommunismia vastaan on korkea elintaso”, totesi **Ahti Lampela**. Erityisesti vuoden 1954 eduskuntavaalien lähestyessä kommunisminvastaisuus oli voimakasta, samalla kun puoluepolitiikan turmelevaa vaikutusta moitittiin ylipäättäen.

Kaisa Viitala

Lähteenä Hengellisen Kuukauslehden vuosikerrat 1947–56

KUVATEKSTI, HK 10_1955.jpg: Aivan erityisesti sodan jälkeen Hengellisessä Kuukauslehdessä korostettiin nuorisoa ja lapsia. Kuvassa Kainuun opiston kuulumisia vuoden 1955 numerosta 10.